

“ԹՈՂ ՏՈՒՆԻՒ ՄԱՆԸ ՏՂՈՅԸ ՈՐ ԻՆՍԻ ՓԱՆ.” ԴՈՒԿ. ԺԸ. 16.

ՀԱՏՈՐ ԼԲ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 1, 1903

ԹԻԻ 7

“ՔՐԻՍՏԻԱՆՈՍԻ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ”

Կը յիշեմ թէ երբ տղայ էի, մեր երէցը ըսաւ անգամ մը, «Ոստուածաշունչէն ետեւ քրիստիանոսի ճամբորդութիւնը»: Այս խօսքը ըսաւ երբ մեր եկեղեցիին մէջ այդ նշանաւոր գիրքը լուսարանող պատկերները կը ցուցուէին բազմութեան առջև: Պատկերները նկարուած էին ահագին կտաւի մը վրայ որ գալարուած էր մագաղաթի պէս, և կամաց կամաց կը քակուէր մեր առջև, և քրիստիանոսի ճամբորդութեան տեսարանները իրարու ետեւէ ելլեան կու գային: Զարմանալի և գեղեցիկ կը թուէին ինձի այն պատկերները: Եւ ի՞նչպէս հաճելի էր վերջին պատկերը որ նոր Երուսաղէմի տեսարանները կը ներկայացնէր, որուն մէջ քրիստիանոս գտաւ իր վարձքը և իր յաւիտենական հանգիստը մահուան գետէն անցնելէն ետքը:

Կարդացած էք քրիստիանոսի ճամբորդութիւնը: Եթէ կարդացած չէք, պէտք է որ կարդաք, կամ եթէ շատ պզտիկ էք և չէք կրնար կարդալ, պէտք է որ մէկուն կարդալ տաք և լսէք: Պիտի չհասկնաք անոր բոլոր հոգեւոր նշանակութիւնը, բայց իբրև պատմութիւն շատ հետաքրքրական պիտի գտնէք զանիկա: Այն գիրքը թարգմանուած է թէ՛ Հայերէնի թէ՛ թուրքերէնի նաև ուրիշ շատ լեզուներու: Այս պատկերը առնուած է ճափոներէն թարգմանութենէն: Կը ներկայացնէ քրիստիանոսը որ կը կռուի չար դէմին, Ապոլոնի, հետ, և որ կ'երևնայ հին օրերու ճափոնցի զինուորի զրահը հագած:

聖の基督と魔道徒

“ԹՄՓԱՆՏԻԿ ՀՈՎԻՏԸ”

Փարնան սկիզբները զայժառ առաւօտ մը Զենոբ, ինը տարեկան տղայ մը, սրանեղութիւն մը կը զգար: Գրեթէ տասը վայրկեան պարապ նստած իր ոտքը կոճղի մը կը զարնէր: Գըլխարկը գլխին ետևի կողմը սահած էր, և ձեռքերը տարատին զրպաններուն խորը խոթած էր: Այո, ցաւով կ'ըսեմ թէ իր ճակատը կնճռուած էր և աչքերուն մէջտեղ երկու բարակ գիծեր ձևացած էին: Ինչ ունէր Զենոբ: Այսպէս խոժոռելու բան չկար: Կը տեսնէք որ կը մուշտայ, անոր համար որ մայրը թողուցած չէր որ ինք ուզածը ընէր: Զենոբ սովորաբար յօժար էր հնազանդիլ առանց

այսքան ազմուկ հանելու: Բայց սյա մասնաւոր առաւօտը տարօրինակ բան մըն էր եղած: Ինչևիցէ ամէն բան ձախող գացած էր տան վարի յարկը իջնելէն ի վեր: Ոտքերը կոճղին զարնելէն ետքը, որուն համար իր նոր կօշիկին քիթը քերուեցաւ և ձեռմակ կ'երևնար, որոչեց անտառը երթալ: Կամացուկ մը մէկ կողմ քայլեց անգթութեամբ զարնելով ծաղիկներուն և թիթեռնիկներուն իր ձեռքի երկայն խարազանով: Շուտով հասաւ ամենէն զուարճալի տեղը անտառին կեդրոնը: Թռչունները քայքայ երգէր չէին երգեր ծառերուն գագաթը, ոչ ալ կը ցատկաւէին գետնին վրայ ուտելիք փնտռելու համար: Չայն մը չհասաւ իր սկանչին, բայց ի բուն իր սրտին բաբախումէն լայն ճամբու մը վրայ, որ անտառին կեդրոնը կ'առաջնորդէր, նշան մը գրուած էր խոշոր սև գիւրերով, «Թափանցիկ հովիտը», «Հիւ, առ ի՞նչ կը նշանակէ»:

Նշմեց Զենոբ երկայն մը սուլելով: «Երթամ տեսնեմ մէյմը»: Ծամբուն երկու կողմը ամենայստակ հայելիներ կային, այնպէս մը կախուած, որ բոլոր անցնողները չէին կրնար չտեսնել իրենք իրենք անոնց մէջ: «Ո՛հ», ազաղակեց Զենոբ, երբ կեցաւ առաջին և ամենէն խոշոր հայելիին առջև, «Ինչո՞ւ ինքզինքս այսպէս գէշ կը տեսնեմ: Սրախ վրայ սոսկալի խոժոռութիւն մը կայ: Երբեք աղէկ չերևնար անիկա: Հոս պիտի չմնամ որպէս զի չտեսնեմ ասանկ բաներ: Փախչիմ ասկէ»: Անմիջապէս ետին նայեցաւ թէ իր մօտ կը գտնուէր մէկը: Երբ Զենոբ յաջորդ հայելիին եկաւ, աչքը վերցուց ու տեսաւ որ պարզ գիրե-

րով տպուած էին բոլոր այն տղեր
բաները զորոնք մտածեր էր այդ ա-
ռաւօտ: Իր ձեռքը հանդերձներուն
քսեց, իբր թէ աւրելու համար չար
խօսքերը: բայց անոնք աւելին ցուցին
միայն: «Ես, ես չէի գիտեր այլքան
չար ըլլայ: Մարդիկ ի՞նչ պիտի ըսեն
ինձի համար» մրմնջեց: Քանի մը
վայրկեան կեցաւ երրորդ հայելիին
առջև, հոն պատկերուած ճշմարտու-
թիւններուն վրայ նայլլ համարձակե-
լէ առաջ: Վերջապէս նայեցաւ արագ
մը, և բայցաւ իր բերանը ապշած:
Հոս լուսանկարներու շարք մը կար,
որոնք կը ցուցնէին պարզ կերպով թէ
ինք ի՞նչ պիտի ըլլար եթէ շարունա-
կէր երթալ այն ճամբէն զոր սկսած
էր այդ օրը: Պատկերները իրմէ մեծ
ու խոշոր էին. բայց ամէն մէկուն մէջ
կը տեսնէր միևնոյն սիրտը, նաև ճա-
կատին խոժոռութիւնը: Զե-
նոր ամէցած և քիչ մըն ալ
վախցած, գետնին վրայ
պառկեցաւ և լացաւ: «Ի՞նչ
չար տղայ եղայ ես» ըսաւ
հեկեկալով, «ի՞նչպէս կրնայ
մէկը սիրել զիս»: Ժամէ մը
աւելի մնաց հոն, խոշոր ա-
ղի արցունքներ թափելով:
Երբ ոտքի ելաւ, երեսին
վրայ ուրիշ երևոյթ մը
կար: Ճակտին գիծերը ան-
հետացած էին: Ժպիտ մը
կար շրթունքներուն վրայ,
և որոշ արտայայտութիւն
մը՝ աչքերուն մէջ: Քաջութեամբ սկսաւ
ետ դառնալ դէպ ի տուն, զուար-
թութեամբ եղանակ մը երդելով: Ան-
ցած ատեն հայելիներուն մէջ նայե-
ցաւ, բայց հոն չկային տխուր պատ-
կերներ, ամէն բան փոխուած էր:
«Ի՞նչ է այդ Զենոր» ըսաւ մայրը
հաճելի ժպիտով մը երբ իր որդին
խոհանոց մտաւ և իր վիզը փաթթուե-
ցաւ: «Իրաւ որ, սիրելիս, հազիւ
ճանցայ քեզ իբրև այն տղան որ քիչ
մը առաջ տնէն դուրս ելաւ»: «Ես
թափանցիկ Հովիտը գացի», պատաս-
խանեց Զենոր: «Ո՞ր», հարցուց
մայրը: «Ես վատահ եմ թէ երբեք
լսած չեմ այդպիսի տեղի վրայով»:
«Ո՞հ, կայ հատ մը», պատասխանեց
Զենոր, «և ես միտք ունիմ շատ ան-
գամ երթալ հոն»:

մար. վասն զի ան միշտ կը կենայ ձեր
դրան մօտիկը:

ԱՂԲԱՏԱՆՈՅԻ ՏՂԱՔ

Մեծ տարբերութիւն կայ վիճակ-
ներուն մէջ որոնց ներքև տղաք կը
սկսին իրենց կեանքի ճամբորդու-
թիւնը: Անոնցմէ ոմանք զօրեղ են
և ոմանք տկար: Ոմանք հանգստա-
ւէտ բնակարաններ, անդարար ու-
տելիք և վայելուչ հանդերձներ ու-
նին, և ոմանք գիտեն, մինչև անգամ
իրենց մանկութեան հասակէն սկսեալ,
դառնութիւնը անօթութեան, պատ-
ուած հանդերձի, և հանգիստէ ու
տաքութենէ զուրկ բնակարաններու:
Ոմանք ունին ծնողքներ, որոնք կը
սիրեն զիրենք և ուրախութեամբ կ'ը-
նեն ամէն ինչ որ կրնան իրենց բարի-
քին համար, և իրենց առջև ազնիւ

մարդու մը հսկողութեան ներքև որ
կը սիրէ տղաքը և անկեղծ փափաք
ունի կրթելու զանոնք որ ըլլան բարի
և օգտակար մարդիկ և կիներ: Տղա-
քը աղէկ կը կերակուին, աղէկ կը
հագցուին, աղէկ դպրոցներ կը դըր-
կուին, գործ գործելու կը վարժուին
նաև խաղալու ժամանակ կը տրուի ա-
նոնց: Հոս, պատկերին մէջ, կը տեսնէք
որ տղաքը մարմնամարզ կ'ընեն, գա-
ւազաններով, և նպատակն է սորվեցնել
անոնց ուռեցնել իրենց կուրծքերը և
ընդարձակել իրենց թոքերը:

ԶԵՐ ԼՈՅՍԸ ՊԱՅՄԱՒ ՊԱՀՅԵՒՔ

Այս ձմեռ օր մը երբ քաղաքին
փողոցէն վար կ'իջնէի, լսեցի ձայն մը
որ իմ անունս կը կանչէր: Վեր նա-
յեցայ և տեսայ գեղնած պզտիկ ե-
րես մը որ տան մը չորրորդ յարկի
մէկ պատուհանէն կը նա-
յէր: «Հաճեցէք չմոռնալ
ձեր լոյսը վառել այս գի-
շեր», ըսաւ ձայնը և յե-
տոյ երեսը ներս քաշուե-
ցաւ: Երբ հասկցայ թէ այդ
պատուհանը որո՞ւ տան կը
վերարեդէր, վեր ելայ այն
երկար սանդուղներէն, և
գտայ պզտիկ հիւանդ տղայ
մը լերկ փոքրիկ սենեակի
մը մէջ առանձին պառկած՝
բազմոցի մը վրայ որ պա-
տուհանին քով քաշուած
էր: «Մայրս գործի գնաց»,

աչքերուն մէջ: Քաջութեամբ սկսաւ
ետ դառնալ դէպ ի տուն, զուար-
թութեամբ եղանակ մը երդելով: Ան-
ցած ատեն հայելիներուն մէջ նայե-
ցաւ, բայց հոն չկային տխուր պատ-
կերներ, ամէն բան փոխուած էր:
«Ի՞նչ է այդ Զենոր» ըսաւ մայրը
հաճելի ժպիտով մը երբ իր որդին
խոհանոց մտաւ և իր վիզը փաթթուե-
ցաւ: «Իրաւ որ, սիրելիս, հազիւ
ճանցայ քեզ իբրև այն տղան որ քիչ
մը առաջ տնէն դուրս ելաւ»: «Ես
թափանցիկ Հովիտը գացի», պատաս-
խանեց Զենոր: «Ո՞ր», հարցուց
մայրը: «Ես վատահ եմ թէ երբեք
լսած չեմ այդպիսի տեղի վրայով»:
«Ո՞հ, կայ հատ մը», պատասխանեց
Զենոր, «և ես միտք ունիմ շատ ան-
գամ երթալ հոն»:

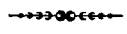
օրինակ կը դնեն, և ոմանք որը կը
մնան, կամ, ինչ որ աւելի գէշ է,
ունին ծնողքներ, որոնք գէշ կը վար-
ուին իրենց հետ և իրենց առջև չար
օրինակ կ'ըլլան:

Վիճակի այս անհաւասարութիւննե-
րուն կարելի չէ բուրրովն յաղթել,
և շատ անգամ մանկութեան մէջ
կրուած ներդութիւնները զօրաւոր նկա-
րագիր կը շինեն, որ չթուիր թէ պի-
տի շինուէր առանց անոնց: Բայց բա-
րի մարդոց պարտականութիւններէն
մին է իրենց կրցածին չափ մեղմացնել
աղքատիկ և կարօտ թողուած տղոց
դժուար վիճակը:

Հաստատութիւններէն մէկը, որուն
մէջ կը հաւաքուին այսպիսի տղաք,
որոնք որը մնացած են, կամ ու-
րոնց ծնողքները մոլի են և կամ այն-
պէս աղքատ որ անկարող են իրենց
զաւակները խնամել, կը գտնուի լամ-
պէթհի մէջ որ Լոնտոնի մէկ մասն է:
Բաւական ընդարձակ է, մէջը կրնան
խնամուիլ 700 տղաք, և կը գտնուի

ըսաւ, «և չգար մինչև պառկելու ատեն,
ես մինակ կը մնամ և մեծ տխրութիւն
կը զգամ քանի մութը կը կոխէ: Բայց
ամէն գիշեր կը նայիմ ձեր սենեակին
լոյսին և այն ատեն հանգիստ կ'ըլլամ»:
Երէկ գիշեր չվառեցիք լոյսը, և հոս
չատ տխուր էր բոլոր գիշերը»:
«Ես նորէն պիտի վառեմ զանիկա», ըսի:
Եւ յետոյ մտածեցի թէ այդ լոյսին կը
նմանին մեր կեանքերը — իմ կեանքս
և ձեր կեանքը: Մէկը կը գիտէ մեզ
և կը սպասէ տեսնել սէր, ճշմարտու-
թիւն և քաղցրութիւն, և երբ չենք
ցուցներ ատոնք, անիկա մութի մէջ
կը մնայ: Հոգ պիտի չտանի՞նք մեր
կեանքերուն լոյսը միշտ վառ և պայ-
ծառ պահել անոնց համար որ կը
դիտեն զայն և կը սպասեն փայլուն
տեսնել: «Այնպէս թող լուսաւորէ
ձեր լոյսը մարդոց առջև, որ տեսնեն
ձեր բարի գործերը, ու փառաւորեն
ձեր Հայրը որ երկինքն է»:

Բ

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐ ԿԱՊԻԿ ՄԸ

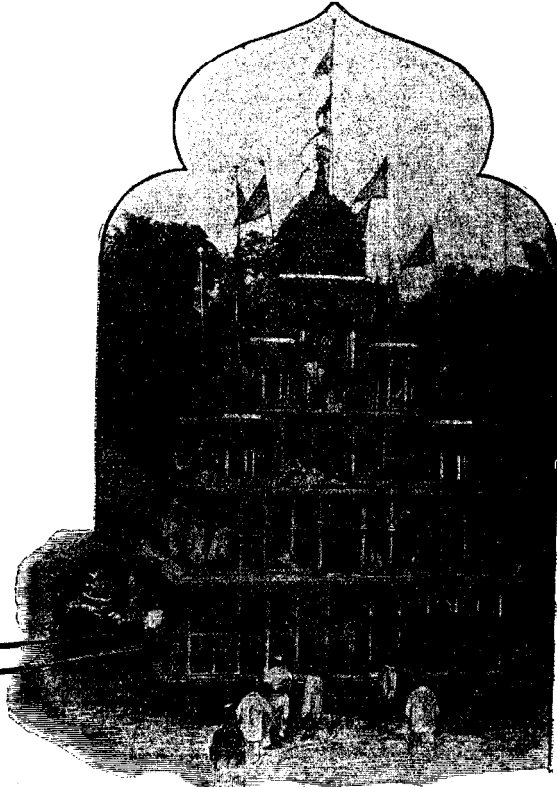
Կին մը կը պատմէ կապիկի մը վրայ զոր տեսեր է երբ փարիզ կը գտնուէր։ Կ'ըսէ թէ կապիկը այնպէս լաւ կըրթուած էր քաղաքավարութեան, որ գրեթէ անկարելի էր հաւատալ թէ չէր հասկնար իրեն ըսուածները։ Ճափոնի Ուլիշ Մէլ թերթը կը նկարագրէ այդ կենդանիին կատարելութիւնները հետեւեալ կերպով։

Երբ կինը օր մը յանկարծ կապիկին պատահեցաւ սանդուղին վրայ, կենդանին անկունը կայնեցաւ որպէս զի կինը անցնի. և երբ կինը «բարի լոյս» ըսաւ, կապիկը հանեց գլխարկը և խոնարհութիւն ըրաւ։ «Ի՞նչ պիտի երթաք, ո՞ւր է ձեր անցադիրը», հարցուց կինը։ Կապիկը գլխարկը հանեց և անոր մէջէն թուղթ մը առնելով բացաւ զայն և ցուցուց կնոջ։ Երբ մէկը ըսաւ թէ կնոջ հանդերձը փոշոտած էր, քաղաքավար կապիկը սեղանին վրայէն վրձին մը առաւ, և անով զգուշութեամբ մաքրեց կնոջ հանդերձը և կօշիկները։ Երբ մէկը կերակուր տար անոր, մարմինը շատ ծռելով խոնարհութիւն մը կ'ընէր միշտ կերակուրը առնելէ առաջ, յետոյ կ'ուտէր կամաց կամաց և վայելուչ կերպով։ Անիկա սորված էր հաւկիթ ուտել դժարով, և գործածել դանակ և պատառաքաղ։ Կրնար գզրոց կղզել և բանալիով բանալ, ասեղին դերձան անցնել, շիշի բերնէ խցան հանել, և վրձինով փայլեցնել իր տէրոջ կօշիկները։ Կ'երևէր թէ մեծ հաճոյք կը զգար շքեղ անձերու ընկերակցելէ, և մեծ ուշադրութիւն կու տար խօսակցութեան, փոփոխակի նայելով մէյժը մէկ խօսողին մէյժը միւս խօսողին, իբր թէ հասկնալով թէ ինչ կ'ըսէին անոնք։ Այս նշանաւոր կապիկը երբեք չցուցադրուեցաւ։ Մեռաւ պզտիկ հասակին մէջ թորատապէ։

ՄԵՐԱՄՓՈՐ

Հնդկաստանի գլխաւոր քաղաքէն, Կալկաթայէ, վեր իբր 25 հազարամետր հեռու Հուկլէ գետին վրայ, որ Գանգէսի մէկ ճիւղն է, Մէրամփոր քաղաքը կայ։ Հիմա 40,000 բնակիչ ունի, և անոր մէջ ամէնէն նշանաւոր բանն են ճիւղի ընդարձակ գործա-

րանները։ Ճիւղն է քթանի նման նիւթ մը Հնդկաստանի մէջ աճող բոյսէ մը հանուած և կը գործածուի տոպրակներ և ածան կապերաներ պատրաստելու։ Բայց Գրիստոնեային համար Մէրամփոր սիրելի ուրիշ բաներ ունի։ Հոն էր որ աշխատեցան և մեռան Հնդկաստանի առաջին Բողոքական միսիոնարները։ Ասոնք էին Ուիլերմֆէրի և ճան Թոմփս։ Երբ Հնդկաստան գացին 1793ին, Բրիտանացոց գրաւած երկիրը կը կառավարէր Բրիտանական Արևմտեան Հնդկաստանի լնկերութիւնը, և անոնք չէին ուզեր որ միսիոնարները աշխատին հոն։ Ուս-

տի յիշեալ երկու միսիոնարները 1793էն մինչև 1799 աշխատեցան լեզուն սորվելու և Նոր Կտակարանին թարգմանութեանը այդ լեզուն, ուէ կերպով ճարելով իրենց ապրուստը որչափ որ կրնային։ Մէրամփոր Տանի մարքայի կը վերաբերէր և 1799ին այն տեղի Տանիմարքայի բարեպաշտ կուսակալը միաբանեցաւ ֆէրիի և Թոմփսի հետ։ Եւ նոյն տարին անոնց քով հասան Անգղիայէ չորս նոր մարդիկ։ Անոնց աշխատութեամբ Գրիստոնէութեան դարձող առաջին Հնդիկը մկրտուեցաւ 1800ին։ Քէրիի, Ուարտի և Մարշալնի և Գրիստոնէական սոյն գործին մէջ ուրիշ նախկին աշխատաւորներու գերեզմանները Մէրամփորի մէջ են։ Քէրի մեռաւ 1834ին, Ուարտ՝ 1823ին և Մարշալն՝ 1837ին։

Այս քաղաքին տեսարաններէն մէկն է ճրկըրնաթ չաստուածին տարեկան տօնին հանդէսները։ Մենք ասոր վրայ պիտի գրենք ուրիշ անգամ։ Հոս կայ ճրկըրնաթ կուռքին պատկերը։

ԻՆՉ Է ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Ներսի կողմէն փտած է, մեր ծանրութեան չկրնար դիմանալ», ըսաւ Յովսէփի Հաւատացողի նայուածքով մը մամուապատ ծառին վրայ որ վտակին մէկ եզերքէն միւսը պառկած էր անձանօթ ժամանակէ մը ի վեր։ «Ինչո՞ւ, հարկաւ պիտի դիմանայ», ըսաւ Թովմաս, «հին հսկայ մըն է ասիկա, Ես պիտի քայլմ վրայէն ինչ որ ալ ըլլայ»։ Այս տղոց ոչ մէկը կրնար լողալ, և կը գտնուէին մութ անտառին մէջ տեղը ծերունի երկրագործին, փառնակի, հետ, որուն տունը կը բնակէին։ Կարմրախայտ ձուկ (այսպալրգ) որսալու համար հոն եկած էին։ Բայց երկրագործին միտքը գրաւած էին վարդապետական խնդիրներ որոնց վրայով վիճաբանած էր վերջերս իր դրացիներուն հետ։ «Հոս վերը լաւ կամուրջ մը կայ», ըսաւ Յովսէփի։ «Ո՛հ, անհեթեթ խօսք», գոչեց Թովմաս, «եկուր»։ Յովսէփի նայեցաւ երկրագործին վրայ։ «Դժառին վրայէն քայլե՛ք, պարոն, թէ պարտինք և կամուրջէն անցնինք»։ «Կ'ըսեն թէ տարբերութիւն չընէր քու ինչի հաւատալդ, եթէ միայն անկեղծ ես հաւատալուդ մէջ», ըսաւ երկրագործը։ Թովմաս կը կարծէ թէ ծառը ապահով է, և գուն չես կարծեր։ Հողէ տարբերութիւնը։ Մենք ամէնա ալ նման կազմուած չենք։ Մենք տարբեր կարծիքներ ունենալու ենք տարբեր անձերու համար։ Եթէ ամէն մէկս միայն ուղղամիտ և անկեղծ ըլլանք մեր հաւատքին կամ կարծիքին մէջ, տարբերութիւն չընէր»։ Տղաքը անոր վրայ նայեցան, իբր թէ կարծելով թէ մարդը խելագարած էր։ «Կազմուած», գոչեց Յովսէփի, «կազմութիւնը ինչ գործ ունի ատոր մէջ։ Թովմաս կրնայ կարծել թէ ծառը կառքի ձամբայ է, և այդ կարծիքը այդպէս պիտի չընէր ծառը։ Եթէ ծառը ապահով անցք մը չէ, Թովմասի այդպէս կարծելը զանիկա այնպէս չընէր. կ'ընէ՞ Պրն. փառնակ»։ Պրն. փառնակ աչքերը թարթեց և ըսաւ, «Իրաւ, իրաւ Յովսէփ»։

Եթէ թովմաս ուղղամիտ և անկեղծ է, բաւական է, ուրիշ բան պէտք չէ: Աստուած իր բարութեամբ պիտի չլծողու որ թովմասի վտանգ մը պատահի: «Վաւ, Պրն. փառնակ», ըսաւ թովմաս, «ես չեմ գիտեր ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, բայց եթէ չհաւատայի թէ ծառը ապահով է վրայէն անցնելու համար, հարկաւ պիտի չքալէի անոր վրայ: Կ'ուզեմ մէյնը փորձել»: «Շատ լաւ», ըսաւ Պրն. փառնակ, «եթէ ապահով անցնիք անոր վրայէն, Յովսէփ և ես պիտի հետևինք ձեզի»: Թովմաս դարձաւ դէպ ի վտակը, և երկրորդ փառնակ իր վերարկուն հանելով՝ Յովսէփի ըսաւ արագ մը ցած ձայնով, «Հանդարտ կեցէք, դուք չէք կրնար լողալ, բայց ես կրնամ»: Թովմաս արագութեամբ ցատկեց ծառին վրայ, և այնպէս ուժով՝ որ գրեթէ չիմացաւ որ իր առաջին քայլը պատուած էր ինկած հսկայ ծառին կեղեւը: Ծառը թէպէտ գեղեցիկ և կատարելապէս զօրաւոր կ'երևնար թովմասի, բայց միայն կեղևը մնացած էր, և երբ թովմաս երկրորդ քայլը առաւ, գլխովայր վտակին մէջ ինկաւ ծառին շախմատած մասերուն հետ: Պրն. փառնակ չուշացաւ անոր օգնութեան փութալու, և զանկա ջրէն ազատելէ ետքը ջրեզերքը կեցաւ երբ ջուրը կը կաթկթէր վրայէն: «Շատ շնորհակալ եմ՝ ձեզմէ որ կամուրջը փորձեցիք ինձի համար, թովմաս», ըսաւ Յովսէփ շարճնի ուժով մը, «օր մը ես ալ ձեզի համար ջուրը կը նետուիմ»: «Հիմա, թովմաս», ըսաւ Պրն. փառնակ, «կարծեմ չոր հանդերձներ կ'ուզէք: Բայց Յովսէփի զուարճանալու եկած է և չուզեր աւրել իր զուարճութիւնը: Սեպտեմբր թէ մեր հանդերձները չոր են, և ամէն բան նոյն պիտի ըլլայ»: «Ո՛հ», ըսաւ թովմաս դողալով և խնդալով ալ, «ես իրօք կը հաւատայի թէ ծառը պիտի գիմանար, ինչու համար չըսէք թէ չգիմանար: Մինչև մորթս թրջուած եմ, ես տուն կ'երթամ»: «Փոյթ չէ ինձի համար, Պրն. փառնակ», ըսաւ Յովսէփ, «դուք և թովմաս վախցուցիք կարմրախայտները: հիմա ձկնորսութեան ժամանակ չէ»: «Տղաք», ըսաւ Պրն. փառնակ, «միշտ միտք պահեցէք թէ անկեղծութիւնը չփրկեր մարդը: Մարդ կրնայ ուղղամիտ ըլլալ և սակայն սխալմունքի մէջ: Շատ հոգաւոր հասկնալու թէ ձեր հաւատքը, կարծիքը ուղի՞ղ է թէ սխալ, և ուղիղը ամուր բռնեցէք»: Յետոյ անոնք

ամէնէն կարճ ճամբով տուն դարձան, վտակը անցնելով օրինաւոր կամուրջէն:
 ՍՐՏԱՇԱՐԺ ԴԵՊՊ ՄԸ
 Սրտաշարժ և գեղեցիկ դէպք մը կը պատմուի նամակի մը մէջ զոր «Միւս ցեղալ Նահանգներու Շոգեհաւերու Միութեան» մէջ նախն սպաններէն մէկը գրած է իր մօրը, մինչ կ'երթար Ափրիկէի արևելեան ծովեզերքը: Շոգեհաւեր կեցաւ ձիարարթարի առջև, և նամակը հոնկէ դրկուեցաւ: Ամէն մը աւելի ճամբորդութենէ ետքը ձիարարթար հասած սպաններուն և նաւաստիներուն ընդունած նամակներուն մէջ կար հատ մը որ վերջապէս նաւաստիներուն հրամանատարին տրուեցաւ: Բարակ նամակ մըն էր առանց նամակագրոյմի և հետևեալ հասցէն կը կրէր.

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՐԻԿ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ասիկա գրած էր հրամանատարին փոքրիկ դուստրը և Նիւ Եորք քաղաքի նամակատուփին մէջ դրած էր: Հաւանորէն Նիւ Եորքէ դուրս գլուխուղ նամակատան մը մէջ աշխատող մէկը երազած պիտի չըլլար թէ «Միութիւն» բառը կը նշանակէր Միացեալ Նահանգներուն այդ անունը կրող մէկ շոգեհաւեր, որ այդ առնչ կը կատարէր երկար ճամբորդութիւն մը, և իր առաջին նամակները պիտի գտնէր ձիարարթարի մէջ: Այսպէս նամակագրոյմ չունեցող այդ փոքրիկ նամակը դրուեցաւ Լոնտոնի Միացեալ Նահանգներու նաւային գործակալին հասնելու նամակներուն մէջ: Գործակալը հասցէին պարզութիւնը ճանչնալով զրկեց ձիարարթար՝ շոգեհաւին յանձնուելու միւս նամակներուն հետ, և սրտաշարժ պարագան սա է որ անկիկ ինկաւ: «Պատուական Հայրիկ» ին ձեռքը, որու ուղղուած էր: Գիւրին է երևակայել թէ ի՞նչ ուրախութեամբ ընդունուեցաւ նամակը, և ի՞նչ համակրական ուրախութիւն տիրեց շոգեհաւին մէջ գտնուող բոլոր պատուական հայրիկներուն սրտին մէջ:

Ո՞ՐՁԱՓ ՇԱՀ ԸՐԱՅ ԷՐ

«Մնցեալ երեք ամիսներուն մէջ հարիւր ոսկի շահ ըրի», ըսաւ հարուստ գինեպան մը խումբ մը մարդոց որոնք կայնած էին իր գինետանը մօտ: «Ստիկէ աւելի բաներ ըրած էք», ըսաւ լսողներէն մէկը հանդարտութեամբ: «Ի՞նչ», պատասխանեց

գինեպանը անմիջապէս: «Դուք տուներ թշուառ ըրած էք, կիներ և տղաք աղքատացուցած, հիւանդացուցած և կեանքէն ձանձրացուցած էք: Իմ երկու որդիներս գինեմոլ ըրած էք: Պզտիկ այնքան գինուփոցած էք, որ ինկաւ և խեղանդամ եղաւ իր կեանքին բոլոր օրերը: Դուք պատճառ եղած էք որ անոնց մայրը սրտաբեկ կին մը ըլլայ: Ո՛հ, այնքան շատ աւելի բաներ ըրած էք որ չեմ կրնար հայուել: Բայց օր մը պիտի տաք անոնց կատարեալ հաշիւը:»

ՄԱՅՍԻ ՀԱՆԵԼՈՒԿԻՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԸ

Ն
Գ Ա Դ
Ն Ա Յ Ա Ն
Դ Ա Ն
Ն

Լուծեցին, Կ. Գրի. — Կ. Մ. Տ.: Անգլ. Ուրանցի որուհէք, Ե. Ս. Գարբէլեան, Բիւզանդ. Ա. Գարբէլեան, Նուարդ Ա. Գարբէլեան: Արաբալուր. — Նևտոն Ա. ձէճիգան, Տ. Մ. Մինասեան: Ա. Գրի. — Ստեփան Ռ. Գերեմիէճեան: Թաւա. — Նիկողոս Ա. Նիկողոսեան, Կարապետ Գ. Սիվապեան, Արաշամ Յ. Արաշամեան, Գրիգորիս Կ. Պողէճեան, Սեդրակ Յովսէփեան, Անդրանիկ Ա. Նիկողոսեան, Հրանտ Ա. Այվազեան, Բիւզանդ. Յ. Աճեբեան, Տեղորդի. — Յովհ. Գ. Միւթեղլեան: Սուրճե. — Ալիպ Աղասեան: Խորհրդ. — Խաչատուր Յ. Անտոնեան: Սեֆարդ. — Յովհաննէս Կ. Դշեղեան: Կորն. — Կուսիէ Սելդեան, Արեւոյս Մուսթաֆեան, Վարսէնիկ Շաքարճեան, Ասողիկ Սպանճեան, Աննա թովմասեան, Հայկանջ Բրուտեան: Արաբի. — Միւսաք Գ. Ալիբեան, Միհրան Մ. Գործակատարեան, Վահան Պ. Հեթմեան, Միհրան Զորեպանեան, Միհրան Յ. Ֆերէլէճեան, Յարութիւն կիւլեզեան, Երեմիս Ա. Միտոմեան, Տերան Զորեպանեան, Չենթ Մազիկեան, Լևոն Թորիկեան: Բալիար (Պուլկարեա). — Հրանտ Յ. Գալաֆեան:

ՀԱՆԵԼՈՒԿ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐԲԷՆ

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1. Բարձրութիւն մը: 2. Պաշտօնի մէկ նաւահանգիստը: 3. Պարսից մէկ մեծ թագաւորը: 4. Պողոսի սիրելի պատմասկիցներէն մին: 5. Հրեշտակ մը: 6. Ռեմոնի որդւոցմէ մին: 7. Արեայի որդւոցմէ մին:

Յելեալ անունները կարգաւ վերջ ցուցածին պէս իտարու տակ շարելէ ետքը, զրոններուն տեղերը գրուող գիրերը վերէն վար և ձախէն աջ միւսնոյն անունը կարգացուին:
 Մ. Ազգլ.

Տարեկան բաժանորդագին՝ 6 դահ. արծաթ, կամբիկ, ամէն տեղւոյ համար:

Ամերիկայի Միտիստարայ Ընկերութեան կողմէն Արտօնատէր Ճ. Բ. Կրիւն Տնօրէն—Խմբագիր Հ. Ա. ՊԱՐՆԸՄ

ԿՈՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՏ
 Ի ՅԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՅՈՐ ՊՈՅԱՅԱՆ
 Ճինճանճլար Եօզուլու, Ամերիկան Խան